

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Мар'ян ТРИПАК

2025 р.

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ХІМІЇ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
«БАКАЛАВР»**

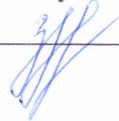
Розглянуто та затверджено

на засіданні кафедри професійної та спеціальної освіти

Протокол № _____ від «__» _____ 2025 р.

В.о. завідувача кафедри

_____ Ірина ЗАВАДСЬКА

м. Кам'янець-Подільський
2025 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з хімії для здобуття освітнього ступеня бакалавра в НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».

Мета співбесіди з хімії: відбір вступників на навчання до інституту за ступенем молодшого бакалавра, бакалавра.

Завдання співбесіди з хімії: оцінювання знань і вмінь вступників про:

- знання абітурієнтами найважливіших законів і теорій хімії;
- володіння хімічною мовою, вміння користуватися назвами і символами хімічних елементів, назвами простих і складних речовин;
- вміння складати хімічні формули і рівняння хімічних реакцій, розв'язувати розрахункові та експериментальні задачі,
- розуміння зв'язку між -складом, будовою, фізичними і хімічними властивостями речовин, способами їх одержання, галузями застосування;
- знань про найважливіші природні та штучні речовини, їх будову, способи одержання та галузі застосування;
- розуміння наукових основ певних хімічних виробництв;
- розуміння ролі хімії у розв'язанні глобальних проблем людства.
- обізнаності з деякими екологічними проблемами, пов'язаними з хімією;

Програма співбесіди з хімії укладена на основі програм зовнішнього незалежного оцінювання з хімії (затверджених Міністерством освіти і науки України).

Матеріали програми співбесіди, як і програми зовнішнього незалежного оцінювання з хімії, розподілено на 4 тематичних блоки: «Загальна хімія», «Неорганічна хімія», «Органічна хімія», «Обчислення в хімії», які в свою чергу розподілено за розділами і темами.

Співбесіда з хімії в НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» проводиться у вигляді спілкування з абітурієнтом та подальшого тестування в письмовому форматі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВСТУПНИКА

Таблиця переведення тестових балів тесту з хімії НМТ до шкали 100–200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
6	100
7	108
8	116
9	124
10	128
11	132
12	135
13	138
14	140
15	142
16	143
17	144
18	146
19	147
20	148
21	149
22	150
23	152
24	154
25	156

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
26	158
27	160
28	162
29	164
30	166
31	168
32	170
33	172
34	175
35	178
36	182
37	186
38	190
39	195
40	200

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ХІМІЇ ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

1. Загальна хімія

1.1 Основні хімічні поняття

Речовина. Поняття речовина, фізичне тіло, матеріал, проста речовина, складна речовина, хімічна сполука, хімічна реакція, хімічна формула, схема реакції, хімічне рівняння, відносна атомна (молекулярна) маса, молярна маса, кількість речовини; назви і склад окремих типів сумішей речовин; методи розділення сумішей; одиниці вимірювання маси, об'єму, кількості речовини, густини, молярної маси, молярного об'єму; значення температури й тиску, які відповідають нормальним умовам (н.у.), молярний об'єм газу (за н.у.); закон Авогадро; число Авогадро; середня відносна молекулярна маса повітря.

1.2 Хімічні реакції

Закони збереження маси речовин, об'ємних співвідношень газів при хімічних реакціях, принцип Ле-Шательє; зовнішні ефекти, що супроводжують хімічні реакції; поняття окисник, відновник, окиснення, відновлення, каталізатор, хімічна рівновага; типи хімічних реакцій.

1.3 Періодичний закон і періодична система хімічних елементів Д.Менделєєва

Періодичний закон (сучасне формулювання), структура короткого і довгого варіантів періодичної системи, групи найважливіших елементів, розміщення металічних і неметалічних елементів у періодичній системі.

1.4 Будова атома

Склад атома; поняття нуклон, нуклід, ізотопи, протонне число, нуклонне число, орбіталь, енергетичний рівень (підрівень), електронна оболонка, спарений (неспарений) електрон; сутність явища радіоактивності; форми s- і p-орбіталей, розміщення p-орбіталей у просторі; послідовність енергетичних рівнів в атомі.

1.5 Хімічний зв'язок

Основні типи хімічного зв'язку (іонний, ковалентний, водневий, металічний); типи кристалічних ґраток; поняття електронегативності, ступінь окиснення, кратність ковалентного зв'язку, полярність ковалентного зв'язку.

1.6 Розчини

Компоненти розчину: розчинник, розчинена речовина; кристалогідрат, електроліт, неелектроліт, ступінь електролітичної дисоціації; забарвлення індикаторів (універсального, лакмусу, фенолфталеїну, метилоранжу) в кислому, лужному і нейтральному середовищі; будова молекули води; сутність процесів розчинення, електролітичної дисоціації.

2. Неорганічна хімія

2.1. Основні класи неорганічних сполук

Узагальнення відомостей про класи неорганічних сполук.

2.1.1 Оксиди

Визначення, назви, класифікація, хімічні властивості, способи добування.

2.1.3 Кислоти

Визначення, назви, класифікація, хімічні властивості, способи добування.

2.1.4 Солі

Визначення, назви, класифікація, хімічні властивості, способи добування.

2.1.5 Амфотерні сполуки

Поняття амфотерності; хімічні властивості, способи добування амфотерних оксидів і гідроксидів.

2.2. Металічні елементи та їх сполуки.

Метали.

2.2.1. Загальні відомості про металічні елементи та метали

Положення металічних елементів у періодичній системі; особливості електронної будови атомів металічних елементів; особливості металічного хімічного зв'язку; загальні фізичні властивості; загальні хімічні властивості; загальні способи добування; поняття корозії, способи захисту металів від корозії; назви та формули найважливіших сполук металічних елементів; сплавів (чавун, сталь). Узагальнення відомостей про метали та сполуки металічних елементів

2.2.3. Лужні і лужноземельні метали

Хімічні властивості; способи добування; назви та формули найважливіших сполук; поняття твердості води; галузі застосування найбільш поширених сполук Натрію, Калію, Кальцію; хімічних формул і назв найбільш поширених калійних добрив.

2.2.4. Алюміній та сполуки Алюмінію

Хімічні властивості; способи добування; назви та формули найважливіших сполук; галузі застосування алюмінію та найбільш поширених сполук Алюмінію.

2.2.5. Залізо та сполуки Феруму

Хімічні властивості; способи добування; назви та формули найважливіших сполук; галузі застосування заліза та найбільш поширених сполук Феруму.

2.3. Неметалічні елементи та їх сполуки. Неметали

Узагальнення відомостей про неметали та сполуки неметалічних елементів.

2.3.1. Неметалічні елементи

Неметалічні елементи (Гідроген, Галогени, Оксиген, Сульфур, Нітроген, Фосфор, Карбон, Силіцій); електронні формули атомів неметалічних елементів; хімічні формули і назви простих і найбільш поширених складних речовин неметалічних елементів; явище алотропії та алотропних модифікацій; явище адсорбції; фізичні властивості простих і найбільш поширених складних речовин неметалічних елементів; хімічні властивості простих і найбільш поширених складних речовин неметалічних елементів; способи добування простих і найбільш поширених складних речовин неметалічних елементів у лабораторії та промисловості; найважливіші галузі застосування простих і найбільш поширених складних 4 речовин неметалічних елементів; якісні реакції для визначення простих і складних іонів неметалічних елементів.

2.3.2. Водень і сполуки Гідрогену

Електронна формула атома Гідрогену; хімічна формула простої речовини

Гідрогену – водню; фізичні властивості водню і води; хімічні властивості водню і води; способи добування водню в лабораторії та промисловості; способи очищення води; найважливіші галузі застосування водню і води; доведення наявності водню.

2.3.3. Сполуки Галогенів

Електронні формули атомів Фтору та Хлору; хімічні формули простих речовин Галогенів (фтору, хлору, броду, йоду); хімічні формули і назви найпоширеніших сполук Галогенів; фізичні властивості найважливіших сполук Галогенів (гідроген хлориду, галогені дів металічних елементів); хімічні властивості хлору і гідроген хлориду; способи добування хлору та гідроген хлориду в лабораторії та промисловості; найважливіші галузі застосування хлору, гідроген хлориду, хлоридів; якісних реакцій для визначення галогенід - іонів.

2.3.4. Підгрупа Оксигену

Електронна формула атомів Оксигену і Сульфур; алотропні модифікації Оксигену і Сульфур; хімічні формули простих речовин Оксигену (кисню, озону) і Сульфур (сірки) та найпоширеніших сполук Оксигену і Сульфур; фізичні та хімічні властивості речовин Оксигену і Сульфур (кисню, озону, сірки, Сульфур(IV) оксиду, Сульфур(VI) оксиду, сульфатної кислоти, сульфатів); способи добування кисню, озону, сірки, сульфатної кислоти в лабораторії та промисловості; умови, що застосовуються на виробництві сульфатної кислоти; найважливіші галузі застосування кисню, сірки, Сульфур(IV) оксиду, Сульфур(VI) оксиду, сульфатної кислоти та сульфатів; якісна реакція для визначення сульфат-іонів.

2.3.5. Підгрупа Нітрогену

Електронні формули атомів Нітрогену і Фосфору; алотропні модифікації Фосфору; хімічні формули простих речовин Нітрогену (азоту) і Фосфору (білого і червоного фосфору), найпоширеніших сполук Нітрогену і Фосфору, найпоширеніших мінеральних добрив, що містять Нітроген і Фосфор; фізичні та хімічні властивостей простих і складних речовин Нітрогену і Фосфору (азоту, білого і червоного фосфору, нітроген(IV) оксиду, фосфор(V) оксиду, амоніаку, солей амонію, нітратної кислоти, нітратів, ортофосфатної кислоти, ортофосфатів); способи добування азоту, фосфору, амоніаку, нітратної та ортофосфатної кислот в лабораторії та промисловості; умов, що застосовуються на виробництві амоніаку; найважливіші галузі застосування азоту, фосфору, фосфор(V) оксиду, амоніаку, нітратної кислоти, нітратів, ортофосфатної кислоти, ортофосфатів; якісні реакції для визначення ортофосфат-, амоній- та нітрат-іонів.

2.3.6. Підгрупа Карбону

Електронні формули атомів Карбону і Силіцію; алотропні модифікації Карбону; поняття адсорбції, адсорбційні властивості вуглецю; хімічні формули простих речовин Карбону (вуглецю) і Силіцію (силіцію) та найпоширеніших сполук Карбону і Силіцію; фізичні та хімічні властивостей простих речовин Карбону, Силіцію і найважливіших сполук Карбону і Силіцію (карбон(II) оксиду, карбон(IV) оксиду, карбонатів, силіцій(IV) оксиду, силікатної кислоти,

силікатів); способи добування вуглецю, силіцію, карбон(II) оксиду, карбон(IV) оксиду в лабораторії та промисловості; найважливіші галузі застосування вуглецю, алмазу, графіту, карбон(II) оксиду, карбон(IV) оксиду, карбонатів, гідрогенкарбонатів, силіцій(IV) оксиду, силікатної кислоти, силікатів; якісні реакції для визначення карбонат-, силікат-іонів.

3. Органічна хімія

3.1 Теоретичні основи органічної хімії

Поняття про органічні сполуки та органічну хімію; природні та синтетичні органічні сполуки. Теоретичні основи будови органічних сполук. Електронна будова атома Карбону в основному і збудженому станах. Типи хімічних зв'язків у молекулах органічних сполук. Явища гібридизації електронних орбіталей атома Карбону; sp^3 -, sp^2 -, sp -гібридизації. σ - і π - зв'язки. Класифікація органічних сполук. Явище гомології, гомологів, гомологічних рядів, гомологічної різниці; класів органічних сполук; загальні формул гомологічних рядів і класів органічних сполук. Поняття первинний (вторинний, третинний, четвертинний) атом Карбону". Номенклатура органічних сполук. Явище ізомерії; поняття ізомер; структурна та просторова ізомерія. Взаємний вплив атомів або груп атомів в молекулах органічних сполук на основі перерозподілу електронної густини. Кислотні і основні властивості органічних сполук. Класифікація хімічних реакцій в органічній хімії. Хімічна безпека щодо шкідливого впливу органічних сполук на довкілля і здоров'я людини, пов'язаних з виробництвом, зберіганням, транспортуванням, застосуванням та видаленням у вигляді промислових, сільсько-господарських, побутових та інших відходів. Узагальнення відомостей про органічні сполуки.

3.2. Вуглеводні

Класифікація, загальні формули гомологічних рядів, будова, номенклатура, ізомерія вуглеводнів.

3.2.1. Алкани

Загальна формула, номенклатура, ізомерія, будова, фізичні та хімічні властивості, способи добування алканів; поняття крекінгу, ізомеризації.

3.2.2. Алкени

Загальна формула, номенклатура, ізомерія, будова, фізичні та хімічні властивості, способи добування алкенів; якісна реакція на подвійний зв'язок; поняття: полімеризація, полімер, мономер, мономерна ланка, ступінь полімеризації.

3.2.3. Алкіни

Загальна формула, номенклатура, ізомерія, будова, фізичні та хімічні властивості, способи добування, застосування алкінів; якісна реакція на кратний зв'язок.

3.2.4. Ароматичні вуглеводні (арени)

Загальна формула, номенклатура, ізомерія, будова, фізичні та хімічні властивості, способи добування, застосування ароматичних вуглеводнів; поняття ароматичності.

3.2.4. Природні джерела вуглеводнів та їх переробка

Природний та супутний нафтові гази, нафта; крекінг та ароматизація

нафтопродуктів, детонаційна стійкість бензину; склад вугілля; проблеми добування рідкого палива з вугілля та альтернативних джерел.

3.3. Оксигеновмісні сполуки

Класифікація оксигеновмісних сполук; характеристичні групи класів оксигеновмісних сполук; номенклатура оксигеновмісних сполук. Гідроксильні похідні вуглеводнів Класифікація гідроксильних похідних вуглеводнів; характеристична група гідроксильних похідних вуглеводнів.

3.3.1. Спирти

Класифікація спиртів. Загальна формула, будова, номенклатура, ізомерія, властивості, способи добування, поширення в природі насичених одноатомних спиртів; згубна дія алкоголю на здоров'я людини. Гліцерол (гліцерин) як представник багатоатомних спиртів; якісна реакція на багатоатомні спирти. Фенол. Формула, будова, властивості, способи добування, застосування; якісна реакція на фенол.

3.3.2. Альдегіди

Загальна формула, будова, номенклатура, властивості, способи добування, застосування, поширення в природі; якісна реакція на альдегідну групу.

3.3.3. Карбонові кислоти

Класифікація, загальна формула, будови, номенклатура, ізомерія, властивості, способи добування, застосування, поширення в природі карбонових кислот; будови та властивості мила і синтетичних мийних засобів; негативний вплив синтетичних мийних засобів на довкілля.

3.3.4. Естери. Жири

Загальна формула, класифікація, будова, номенклатура, ізомерія, властивості, способи добування, застосування, поширення в природі естерів карбонових кислот; біологічна роль жирів

3.3.5. Вуглеводи

Склад, молекулярні, структурні формули глюкози, фруктози, сахарози, крохмалю і целюлози, класифікація, будова, фізичні та хімічні властивості, добування, застосування, біологічна роль вуглеводів; якісні реакції для визначення глюкози, крохмалю; застосування глюкози, сахарози, крохмалю, целюлози; поняття про штучні волокна.

3.3.6. Аміни

Загальні формули, будова, номенклатура, ізомерія, властивості, способи добування, застосування, розповсюдження у природі амінів

3.3.7. Амінокислоти

Склад, класифікація будова номенклатура ізомерія фізичні та хімічні властивості добування, застосування, біологічна роль амінокислот; поняття: амфотерність амінокислот, біполярний іон; ди-, три-, поліпептиди.

3.3.8. Білки

Будова, властивості, застосування, біологічної ролі білків; кольорові реакції на білки; біологічна роль амінокислот, білків.

3.3.9. Синтетичні високомолекулярні речовини і полімерні матеріали на їх основі

Класифікація високомолекулярних речовин; методи синтезу високомолекулярних речовин; будова і властивості полімерів; термопластичні полімери і пластмаси на їх основі; поняття про синтетичні волокна; значення полімерів у суспільному господарстві та побуті.

4. Обчислення в хімії.

4.1. Розв'язування задач за хімічними формулами

Одиниці вимірювання молярної маси, молярного об'єму, кількості речовини, значення молярного об'єму за н.у., сталої Авогадро, формул для обчислення кількості речовини, кількості частинок у певній кількості речовини, масової частки елемента в сполуці, відносної густини газу, масової (об'ємної) частки компонента в суміші. Вираження кількісного складу розчину

4.2. Вираження кількісного складу розчину

Поняття масової частки розчиненої речовини, маса розчину.

4.3. Розв'язування задач за рівняннями реакцій

Алгоритми розв'язку задач за рівнянням реакції; поняття: вихід продукту від теоретично можливого, надлишок речовини

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буринська Н. М. Хімія. 7 клас. Київ : Перун, 2007.
2. Буринська Н. М. Хімія. 8 клас. Київ : Перун, 2008.
3. Буринська Н. М., Величко Л. П. Хімія. 9 клас. Київ : Перун, 2009.
4. Буринська Н. М. та ін. Хімія. 10 клас (профільний рівень). Київ : Педагогічна думка, 2010.
5. Величко Л. П. Хімія. 11 клас (академічний рівень). Київ : Освіта, 2011.
6. Вороненко Т. І. Хімія щодня. Це треба знати кожному / Тетяна Вороненко, Тетяна Іваха. Київ : Школи світ, 2011. 128 с.
7. Дубовик О. А. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з хімії. 11 клас. Київ : Центр навчально-методичної літератури, 2011.
8. Котляр З. В. Хімія елементів / З. В. Котляр, В. М. Котляр. Київ : Вид. дім «Перше вересня», 2016. 224 с.
9. Лашевська Г.А. Хімія (рівень стандарту): підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти / Г.А. Лашевська, А.А. Лашевська, С. Р. Ющенко. Київ : Генеза, 2018. 192 с.
10. Лашевська Г. А., Титаренко Н. В. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з хімії. 9 клас. Київ : Центр навчально-методичної літератури, 2011.
11. Лашевська Г. А., Лашевська А.А. Хімія. 11 клас (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2011.
12. Лашевська Г. А. Хімія. 7 клас. Київ : Генеза, 2007.
13. Лашевська Г. А. Хімія. 9 клас. Київ : Генеза, 2009.
14. Леєнсон І. А. Дивовижна хімія / І. А. Леєнсон. Харків: Ранок, 2011. 176 с.
15. Попель П.П. Хімія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / П. П. Попель, Л. С. Крикля. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 256 с.
16. Попель П. П., Крикля Л. С. Хімія. 10 клас (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Академія, 2010.
17. Попель П. П., Крикля Л. С. Хімія. 7 клас. Київ : Академія, 2007.
18. Попель П. П., Крикля Л. С. Хімія. 8 клас. Київ : Академія, 2008.
19. Попель П. П., Крикля Л. С. Хімія. 9 клас. Київ : Академія, 2009.
20. Попель П. П., Крикля Л.С. Хімія. 11 клас (академічний рівень). Київ : Академія, 2011.
21. Смаль Ю. Цікава хімія. Життєпис речовин / Юля Смаль. Львів : Вид/во Старого Лева, 2016. 112 с.
22. Титаренко Н. В. Хімія. Повний курс. Універсальний довідник для випускників та абітурієнтів. Київ : Літера ЛТД, 2011.
23. Толмачова В. С. та ін. Сучасна термінологія і номенклатура органічних сполук. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2008.
24. Толмачова В. С., Ковтун О. М., Дубовик О. А., Фіцайло С. С. Номенклатура органічних сполук. Тернопіль: Мандрівець, 2011.
25. Ярошенко О. Г. Хімія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закладів

загальної середньої освіти / О. Г. Ярошенко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 208 с.

26. Ярошекко О. Г. Хімія(рівень стандарту): підруч. для 8кл. закладів загальної середньої освіти / О. Г. Ярошенко. Київ «Орніон», 2016, 256 с.

27. Ярошенко О. Г. Хімія. 7 клас. Київ : Станіца, 2008.

28. Ярошенко О. Г. Хімія. 9 клас. Київ : Освіта, 2009.

29. . Ярошенко О. Г. Хімія. 10 клас (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010.

30. Ярошенко О. Г. Хімія. 11 клас (рівень стандарту). Київ : Грамота, 2011.

Інтернет-сайти, які містять корисні матеріали з хімії:

1. <http://chemistry/chemists.com>.
2. <https://www.facebook.com/www.chemisjohn.org>.
3. <http://www.thoughtco.com/chemistry/4133594>.
4. <https://osvitoria.media/experience/7-knyg-yaki-dopomozhutkrashhezrozumity-himiyu/>.